

معرفی و نقد کتاب

مجله دانشکده دامپزشکی خرسند است از این پس با نظر کلی اجمالی به متون علوم دامپزشکی اقدام به معرفی و نقد کتب جدید بنماید ، باشد که در این رهگذر بتوانیم نظر دامزشکان کشور را به نگارش های جدید در گرایشهای مختلف علوم دامپزشکی جلب نمائیم . انتظار می رود پژوهشگران و محققین کشور با معرفی آخرین تالیفات خود ما را یاری دهند .

بدینوسیله چند کتابی را که اخیراً " در زمینه های مختلف علوم دامپزشکی منتشر شده است به ترتیب حروف الفبائی نام کتاب معرفی می نمائیم . دکتر صادق رهبری .

۱ - اصول تکثیر و پرورش ماهی

دکتر قباد آذری تاکامی

مولف سالها در امر تحقیق و تدریس این رشته اشتغال داشته و این مجموعه را در ۱۵۲ صفحه منطبق با برنامه آموزشی مصوبه ستاد انقلاب فرهنگی برای تدریس تکثیر و پرورش ماهی در دانشکده های دامپزشکی و منابع طبیعی به گونه های تنظیم نموده که برای سایر پویندگان این رشته قابل استفاده و سودمند باشد . این کتاب توسط سازمان تکثیر و توسعه آبزیان در سال ۱۳۶۴ چاپ و انتشار یافته است .

تجربیات مولف همراه با مطالب نوینی در زمینه پرورش ماهی چهار فصل از کتاب را شامل گردیده است . نگارنده ابتدا از اهمیت پرورش ماهی و علل کمبود نسل ماهیان سخن به میان آورده و سپس به بحث پیرامون مزایای پرورش ماهی می پردازد و سرانجام سیستم پرورش ماهیان گرم آبی ، سرد آبی و آب شور همگام با اکولوژی ماهیان پرورشی را مورد بحث قرار داده است . کم و کاستی های صنعت پرورش ماهی در ایران بگونه های بسیار شیوا در لابلای بحث های علمی مورد نظر قرار گرفته و نگارنده ضمن طرح نکات ظریفی دایر بر بی راهه رفتن های این صنعت به هشدارها و راهنماییهای ارزشمند خود می پردازد .

کیفیت چاپ ، کوتاهی بحث پیرامون تغذیه و روشهای تکثیر مصنوعی و عدم وجود واژه نامه را می توان از کاستیهای ارزشی این مجموعه دانست . ضمن آرزوی موفقیت روزافزودن مولف توفیق ایشان را در تنظیم جلد دوم این مجموعه خواستاریم .

دکتر صادق رهبری

ایمنی شناسی بنیادی

تالیف دکتر حسن تاج بخش

چاپ سوم کتاب ایمنی شناسی بنیادی تالیف آقای دکتر حسن تاج بخش استاد دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران را که بوسیله انتشارات دانشگاه تهران انتشار یافته است پیش روی داریم. با شناخت کاملی که از مطالعات، تجربیات و تحقیقات جامعی که بوسیله مولف انجام یافته و برهیچکس از پژوهندگان این رشته علمی پوشیده نیست و با مهارت خاص نویسنده در جمع آوری و انتشار روان مطالب، بیان این نکته که کتاب فوق الذکر از بهترین منابع علمی انتشار یافته بشمار می آید حقیقتی آشکار است. مولف در سرآغاز کتاب پایه گذاری ایمنی شناسی را جهت آموختن افراد بدون بیمار شدن آنان مطرح نموده که خوداهمیت بدون چون و چرای این رشته علمی را برای دوام سلسله موجودات به اثبات می رساند.

نویسنده کتاب برای روشن کردن مطالب موجود در ایمنی شناسی جهت خوانندگان فصول مختلفی را در کتاب باز کرده و کلیه قسمت های بدن را که در ایجاد ایمنی نقش داشته و عوامل خارجی را که در بدن ایمنی بوجود می آورند و موادی را که در بدن جهت ایجاد ایمنی تولید می شوند، بطور علمی شرح داده و سپس آزمایشات مختلفی را که برای تشخیص میزان ایمنی بکار می روند توضیح داده است.

از آنجا که همیشه واکنش های ایمنی مفید نبوده و گاهی سبب بروز حوادثی از قبیل ایجاد بیماری های اتوایمون، (خود ایمن) یا ازدیاد حساسیت می گردد مولف برای اینکه این مسائل را نیز با خوانندگان در میان بگذارد با وجود اینکه هنوز ناشناخته های بسیاری وجود دارند فصولی را نیز به این مطالب اختصاص داده است. بالاخره برای نتیجه گیری از مطالب کتاب طرز ایجاد پدیده های ایمنی و واکنش های گوناگون جهت ایمنی در برابر بیماری های ویروسی، باکتریایی و انگلی را شرح داده است.

بحث بسیار جالب و ابداعی که در این کتاب مطرح شده و دانستن آن واقعا " بر هر یک از علاقمندان این علم لازم است و مولف آنرا در چاپ سوم کتاب بعنوان فتح باب جهت بهیگیری بیشتر مطرح نموده است، سیر تاریخی علمی دانش بیماری های واگیر در مصر و یونان ورم قدیم در قبل از اسلام و نقش دین مبین اسلام و هدایتهای قرآن کریم و

نتیجتاً "ظهور پزشکان ایرانی و نقش آنها در پیشرفت این علوم است که امید است مولف کتاب در آینده توفیق یابد علاوه بر اینکه کتب علمی دیگری را جهت دانش پژوهان برشته تحریر در آورد نقش علمای اسلامی ایران را هرچه بیشتر مطرح نماید تا محققین دیگر نیز به شوق در تجزیه و تحلیل عقاید علمی آنان با دانش امروز وادارد .
این کتاب در ۵۱۰ ص متن + ۲۵ ملحقات در سال ۱۳۶۴ انتشار یافته است .

دکتر محمد حسن بزرگمهری فرد

بافت شناسی جوندگان صحرائی

تالیف: دکتر عارف میرخانی، دکتر ایرج چپوستی، دکتر مهدی آسمار

مجموعه‌ای است جدید با گرایش نو در زمینه بافت شناسی موش صحرائی (مربون پرسیکوس) که نگارندگان همراه مشاهدات خود مطالب را بشکل منظم جمع آوری و به شیوه‌ای ساده ارائه نموده اند و انستیتو پاستور ایران اقدام به چاپ و انتشار آن نموده است . این کتاب که در ۱۴۰ ص در سال ۱۳۶۳ چاپ شده است و شامل مقدمه‌ای است مشتمل بر روشهای تهیه مقاطع بافت شناسی که بدنبال آن دو فصل جداگانه مورد بحث قرار می‌گیرد: محققین ابتدا به روشهای انتخابی تحقیق خود پرداخته و سپس پیرامون یکایک ساختمانهای مختلف بدن موش صحرائی اشاراتی باختصار می‌نمایند. فتومیکروگرافهای تهیه شده توسط مولفین بسیار ارزنده و دقیق تنظیم گردیده تا دانشجویان رشته‌های مختلف علوم پزشکی بتوانند فراخور حال خود از جنبه‌های تئوری و کاربردی آن بهره جویند .

دکتر صادق رهبری

کتاب بیماریهای طیور (ماکیان)

تالیف: دکتر محمد حسن بزرگمهری فرد

کتاب بیماریهای طیور حاصل تحصیل و تجربه طولانی مولف آن آقای دکتر محمد حسن بزرگمهری فرد دانشیار دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران بوده که توسط واحد فوق برنامه بخش فرهنگی دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی در ۴۱۸ ص در سال ۱۳۶۴ چاپ و منتشر شده است. نویسنده در این کتاب سعی نموده بیشتر کوشش خود را در راه توضیح هر چه بیشتر بیماریهای ماکیان که رشته صنعتی آن در این کشور بسیار زیاد بوده است و امروزه محصولات آن قسمت عمده پروتئین مورد نیاز فراهم می آورد بنماید. این کتاب در سه بخش تنظیم یافته که در بخش اول عوارض تغذیه ای و در بخش دوم بیماریهای باکتریایی و در بخش سوم بیماریهای ویروسی مطرح شده است.

ضمن آنکه مولف سعی نموده مطالب را به گونه ای جمع آوری نماید که بتواند تا آنجا که ممکن است پاسخ گوی سئوالات و ابهامات پویندگان علوم این رشته از صنعت مرغداری باشد. در عین حال نیز مسائل مختلفی را که بطور روزانه و تجربی مشاهده شده و ممکن است برای خوانندگان تازه گی داشته باشد مطرح کرده و از تصاویری که حتی الامکان از موارد مشاهده شده توسط مولف تهیه شده جهت بیان بهتر مطالب استفاده نموده است. این کتاب که بر اساس برنامه تنظیمی ستاد انقلاب فرهنگی جهت تدریس بیماریهای طیور در دانشکده های دامپزشکی نوشته شده، صرف نظار کیفیت نامطلوب چاپ آن می تواند بخوبی توسط علاقمندان به این رشته مورد استفاده قرار گیرد.

ضمن آرزوی موفقیت برای نویسنده امید است که این نقیصه در چاپ دوم و جلد

دوم کتاب برطرف گردد.

دکتر صادق رهبری

کتاب راهنمای عملی تشخیص بیماریهای طیور

تالیف دکتر بزرگمهری فرد

کتاب راهنمای عملی تشخیص بیماریهای طیور کلید تشخیص بیماریهای ماکیان است که جهت درس عملیات بیماریهای طیور دانشجویان دانشکده های دامپزشکی و دیگر دانشجویان و دست اندرکاران تشخیص بیماریهای طیور توسط آقای دکتر محمدحسین بزرگمهری فرد دانشیار دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران برشته تحریر در آمده است. با تسلط و تجربه کافی که نویسنده در این رشته علمی دارا می باشد تنظیم مطالب این کتاب بنحو مطلوبی انجام گرفته است. نویسنده در ابتدا طرز صحیح کالبد گشائی و نکاتی را که در بازرسی اندامها باید در تشخیص بیماریها مورد توجه قرار گیرد شرح داده است و سپس بیماریها را بر اساس سن، نشانیهای درمانگاهی، جراحات اندامهای مختلف و عوامل مولده آنها دسته بندی نموده که در هر یک از این دسته بندیها می توان بسهولت بیماری خاص هر گله را ردیابی نمود.

در بخش ضمايم کتاب اطلاعات مفیدی را که دانستن آنها جهت فردی که در یک مرغداری بکار مشغول بوده و مورد استفاده می باشد ذکر شده است. در فصل واکسیناسیون اگرچه برنامه تنظیمی نمی تواند در تمام موارد و در همه نقاط ایران قابل استفاده باشد ولی همانطور که خود نویسنده ادعان نموده است فقط بصورت کلیدی در برنامه ریزیهای واکسیناسیون قابل استفاده می باشد.

در این کتاب که چاپ اول آن در ۱۶۸ صفحه در سال ۱۳۵۸ به پایان رسیده و در سال ۱۳۶۴ چاپ دوم آن منتشر شده است که اگرچه تغییری در مطالب داده نشده است بجا بود که دیگر در این چاپ از غلطنامه استفاده نمی شد و اغلاط موجود در متن کتاب تصحیح می گردید. ضمن آرزوی موفقیت جهت نویسنده در تالیفات دیگر امید است که نکته فوق مورد نظر ایشان قرار گیرد.

دکتر صادق رهبری

کتاب ژنتیک باکتریها

تالیف : دکتر حسن تاج بخش

چاپ دوم کتاب ژنتیک باکتریها که توسط آقای دکتر حسن تاج بخش استاد دانشگاه تهران در سال ۱۳۶۴ به پایان رسیده تکمیل شده چاپ اول در ۱۷ سال قبل بوده است که هر دو چاپ توسط انتشارات دانشگاه تهران انجام شده است. سوابق درخشان تحصیلی و علمی اعم از تحقیقات و تالیفات متعدد مولف این کتاب برهیچیک از پویندگان علوم بیولوژی و باکتریولوژی پوشیده نیست و در نتیجه انتظار چنین مجموعه ارزنده ای در ردیف بهترین کتابهای علمی از ایشان می رفت. بطرز زیبایی از بیان مطالب شیمی توارث که پدیده توارث را در باکتریها و ویروسها که امروزه اساس شناخت بهتر بیولوژی مولکولی است با ذکر دلائل علمی شروع کرده و مطالب را آنطور که مشخص قلم شیوای ایشان می باشد تا باکتریوفاژها و ویروسهای تومورزا دنبال نموده که خوانندگان پژوهشگر را مشتاقانه دنبال خود می کشد. مولف جهت چاپ دوم کتاب منابع و مقالات متعددی را مطالعه و مورد استفاده قرار داده است که تا آنجا که ممکن است این اطلاعات تازه رشته جدید و نوپای علمی را که هر روز بر شناخته های آن اضافه می گردد و دانسته های قبلی را تکمیل ترمی کنند پیش روی خوانندگان قرار دهد.

مسئله جالب دیگری که در این کتاب رعایت شده آوردن منابع مورد استفاده هر بخش در پایان همان بخش می باشد که خواننده علاقمند در صورت نیاز به کسب اطلاعات بیشتر می تواند به آنها مراجعه نماید ولی بجا بود که این همه زحمات با ذکر شماره فرانسها در متن مطالب کتاب راهشکای بهتری برای پژوهندگان می گردید.

ضمن آرزوی موفقیت هر چه بیشتر در انجام تحقیقات برای آقای دکتر حسن تاج بخش امیدواریم که در آینده نزدیک شاهد تالیفات دیگری از ایشان بوده تا به مجموعه کتب ارزشمند علمی در فرهنگ زیبای فارسی افزوده گردد.

این کتاب در ۵۴۷ ص متن و ۴۳ ص ملحقات (مقدمه، فهرست مطالب، واژه های علمی، فهرست الفبائی) در سال ۱۳۶۴ منتشر شده است.

دکتر محمد حسن بزرگمهری فرد